

Sygn. akt VI U 1073/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 lutego 2014 r. w S.

sprawy M. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

z udziałem A. A. (1), A. R. (1), B. S. (1), M. S. (1), K. W. (1)

o składki

na skutek odwołania M. B. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...)

z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...)

z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...)

z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...)

z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...)

I. **oddala odwołania;**

II. **zasądza od M. B. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń**

Społecznych Oddziału w S. kwotę 300 (trzystu) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że **A. A. (1)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek I. M. B. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 13 września 2011 r. do 31 października 2011 r. Jako podstawę do wydania takiej decyzji wskazano ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego

u płatnika, z których wynika, że płatnik zawarł z A. A.umowę o dzieło, której przedmiotem był odlew studzienek rewizyjnych z polimerobetonu.

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.stwierdził, że **A. R. (1)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek I. M. B. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 3 sierpnia 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. Jako podstawę do wydania takiej decyzji wskazano ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, z których wynika, że płatnik zawarł z A. R.umowę o dzieło, której przedmiotem był odlew studzienek rewizyjnych z polimerobetonu.

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.stwierdził, że **B. S. (1)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek I. M. B. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 10 sierpnia 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. Jako podstawę do wydania takiej decyzji wskazano ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, z których wynika, że płatnik zawarł z B. S.umowę o dzieło, której przedmiotem był odlew studzienek rewizyjnych z polimerobetonu.

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.stwierdził, że **M. S. (1)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek I. M. B. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 21 września 2011 r. do 31 października 2011 r. oraz od 2 listopada 2011 r. do 31 maja 2012 r. Jako podstawę do wydania takiej decyzji wskazano ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, z których wynika, że płatnik zawarł z M. S.umowę o dzieło, której przedmiotem był odlew studzienek rewizyjnych z polimerobetonu.

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2013 roku nr (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.stwierdził, że **K. W. (1)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek I. M. B. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 29 sierpnia 2011 r. do 30 września 2011 r. Jako podstawę do wydania takiej decyzji wskazano ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, z których wynika, że płatnik zawarł z K. W.umowę o dzieło, której przedmiotem było wykonanie odlewu zbiornika z polimerobetonu.

W uzasadnieniu każdej z powyższych decyzji organ rentowy wskazał, że wykonywane przez zainteresowanych czynności polegające na wykonywaniu odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu nie odpowiadały charakterystyce umów o dzieło. Czynności te nie prowadziły do konkretnego indywidualnie oznaczonego rezultatu, który można poddać sprawdzianom na istnienie wad fizycznych. Wskazał, że umowa o dzieło w odróżnieniu od umowy zlecenia jest umową rezultatu, który powinien być w umowie określony według obiektywnie sprawdzalnych cech. Dodatkowo organ rentowy wskazał, że wynagrodzenie było określone według stawki godzinowej.

Odwołania od wszystkich wyżej wymienionych decyzji złożył płatnik składek M. B. (1), zarzucając organowi rentowemu nieuzasadnione przyjęcie, że zainteresowani powinni być objęci ubezpieczeniami społecznym jako zleceniobiorcy, podczas gdy strony zawarły umowę o dzieło. Wyjaśnił, że sposób określenia wynagrodzenia w umowach wg stawki godzinowej nie podważa charakteru łączących strony umów, bowiem możliwość ustalenia wynagrodzenia za wykonanie dzieła według stawki godzinowej jest aprobowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Dalej pełnomocnik płatnika wskazał, że umowy łączące strony zawierały wszystkie elementy charakterystyczne dla umów o dzieło. Przedmiotem umów było wykonanie dzieła w postaci odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu, przewidziano, że dzieło zostanie wykonane za pomocą materiałów i narzędzi płatnika, określono termin wykonania dzieła oraz ustalono podstawę do obliczenia wynagrodzenia. Mając na uwadze powyższe pełnomocnik płatnika wniósł o zmianę decyzji poprzez stwierdzenie, że zainteresowani nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu oraz o zasądzenie na rzecz płatnika kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie w całości, z argumentacją jak w zaskarżonych decyzjach oraz o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniami z dnia 27 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie połączył wszystkie sprawy z powyższych odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. B. (1) od 25 stycznia 1989 r. prowadzi działalność gospodarczą Zakład Produkcyjno-Usługowo Handlowy (...), której przedmiotem jest produkcja m.in. studzienek oraz galanterii mostowej (desek gzymsowych) z polimerobetonu.

Dowody:

- zeznania świadka G. B. (1) złożone na rozprawie w dniu 5.02.2014 r. - w wersji elektronicznej oraz transkrypcja k. 147-163 akt sprawy;

- wydruk z (...) k. 7 akt kontroli ZUS.

M. B. (1) w ramach działalności swojego przedsiębiorstwa w roku 2011 zatrudniał zarówno pracowników w oparciu o umowy o pracę, jak i osoby na podstawie umów cywilnoprawnych (zlecenia i umów o dzieło). W okresie objętym zaskarżonymi decyzjami zatrudniał przy produkcji od 8 do 15 osób, z czego dwie osoby były zatrudnione na podstawie umów o pracę na stanowisku polimerobetoniarzy, zaś z pozostałymi osobami podpisano umowy cywilnoprawne. Liczba pracujących u płatnika osób uzależniona była od ilości zamówień.

Zadania pracowników zatrudnionych na stanowiskach polimerobetoniarzy oraz osób z którymi podpisano umowy cywilnoprawne niczym się nie różniły. Wszystkie osoby – niezależnie od formy zawartej umowy - wykonywały prace tego samego rodzaju, tj. prace przy odlewie i montażu produktów z polimerobetonu.

Płatnik poszukiwał osób do pracy przy produkcji elementów z polimerobetonu zamieszczając ogłoszenia w internecie.

Dowód: zeznania świadka G. B. (1) złożone na rozprawie w dniu 5.02.2014 r. - w wersji elektronicznej oraz transkrypcja k. 147-163 akt sprawy.

W dniu 3 sierpnia 2011 r. M. B. (1) i A. R. (1) zawarli umowę, której przedmiot określili jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. W § 2 określono termin podjęcia czynności służących wykonaniu dzieła na dzień 3 sierpnia 2011 r., a termin ukończenia na dzień 31 sierpnia 2011 r. Wskazano, że odbiór dzieła nastąpi na podstawie prawidłowo wystawionego rachunku podpisanego przez obie strony umowy. W § 3 umowy zaznaczono, że zamawiający wyda wykonawcy narzędzia i materiały niezbędne do wykonania dzieła, a wykonawca zobowiązał się niezwłocznie po wykonaniu dzieła rozliczyć się z otrzymanych materiałów i narzędzi oraz zwrócić te, których nie zużył do wykończenia dzieła, najpóźniej w dniu odbioru dzieła przez zamawiającego. W §4 umowy wskazano, że wykonawcy za wykonanie dzieła przysługuje wynagrodzenie w wysokości 11,70 zł brutto za jedną roboczogodzinę, w oparciu o rachunek doręczony zamawiającemu najpóźniej w terminie 14 dni od zakończenia dzieła. W § 5 wskazano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający może żądać ich usunięcia w terminie siedmiu dni, a po upływie tego terminu może od umowy odstąpić, jeżeli nie dokonano naprawy dzieła, nie przyjąć naprawionego po terminie dzieła i od umowy odstąpić lub naprawione po terminie dzieło przyjąć i żądać obniżenia wynagrodzenia w odpowiedniej części.

A. R. wystawił M. B. (1) rachunek na kwotę 2468,70 zł brutto, wskazując jako tytuł: „(...) wykonanie odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę z przedłożonego rachunku.

W dniu 1 września 2011 r. strony zawarły umowę zlecenia, której przedmiot określiły jako „wykonanie odlewów wyrobów polimerobetonowych wg zleceń”.

Bezsporne, a nadto dowody:

- umowa z 3.08.2011 r. – k. 215 akt kontroli ZUS;
- rachunek – k. 219 akt kontroli ZUS;
- karta wynagrodzeń – k. 221 akt kontroli ZUS;
- umowa zlecenia z 1.09.2011 r. – k. 217 akt kontroli ZUS.

W dniu 21 września 2011 r. M. B. (1) i M. S. (1) zawarli umowę, której przedmiot określili jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. W § 2 określono termin podjęcia czynności służących wykonaniu dzieła na dzień 21 września 2011 r., a termin ukończenia dzieła - na dzień 31 sierpnia 2011 r. Wskazano, że odbiór dzieła nastąpi na podstawie prawidłowo wystawionego rachunku podpisanego przez obie strony umowy. W § 3 umowy zaznaczono, że zamawiający wyda wykonawcy narzędzia i materiały niezbędne do wykonania dzieła, a wykonawca zobowiązał się, niezwłocznie po wykonaniu dzieła, rozliczyć się z otrzymanych materiałów i narzędzi oraz zwrócić te, których nie zużył do ukończenia dzieła, najpóźniej w dniu odbioru dzieła przez zamawiającego. W §4 wskazano, że wykonawcy za wykonanie dzieła przysługuje wynagrodzenie w wysokości 11,70 zł brutto za jedną roboczogodzinę, w oparciu o rachunek doręczony zamawiającemu najpóźniej w terminie 14 dni od zakończenia dzieła. W § 5 wskazano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający może żądać ich usunięcia w terminie siedmiu dni, a po upływie tego terminu może od umowy odstąpić, jeżeli nie dokonano naprawy dzieła, nie przyjąć naprawionego po terminie dzieła i od umowy odstąpić lub naprawione po terminie dzieło przyjąć i żądać obniżenia wynagrodzenia w odpowiedniej części.

Kolejną umowę strony zawarły w dniu 2 listopada 2011 r. Przedmiot umowy określili jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu 650 elementów do studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. W § 2 określono termin podjęcia czynności służących wykonaniu dzieła na dzień 2 listopada 2011 r., a termin ukończenia na dzień 31 maja 2012 r. W § 3 umowy zaznaczono, że zamawiający wyda wykonawcy narzędzia i materiały niezbędne do wykonania dzieła, a wykonawca zobowiązał się, niezwłocznie po wykonaniu dzieła, rozliczyć się z otrzymanych materiałów i narzędzi oraz zwrócić te, których nie zużył do ukończenia dzieła, najpóźniej w dniu odbioru dzieła przez zamawiającego. W §4 wskazano, że wykonawcy za wykonanie dzieła przysługuje wynagrodzenie w wysokości 11,70 zł brutto za szt./ za prawidłowo wykonany element studni. Zamawiający dopuścił wypłatę zaliczek. Przewidziano, że wypłata nastąpi po przyjęciu prac przez zamawiającego pomniejszona o kwotę podatku dochodowego. W § 5 wskazano, że za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy strony ustalają obowiązek zapłaty kar umownych w wysokości 20% wynagrodzenia brutto.

Zainteresowany wystawił M. B. (1) następujące rachunki: w dniu 7.10.2011 r. rachunek na kwotę 947,70 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) „wykonanie odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”; w dniu 10.11.2011 r. na kwotę 3118,05 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studni betonowych”; w dniu 9.12.2011 r. na kwotę 3059,55 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studni betonowych”; w dniu 10.02.2012 r. na kwotę 2889,90 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studni betonowych”; w dniu 9.03.2012 r. na kwotę 3240,90 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studni betonowych”; w dniu 6.04.2012 r. na kwotę 3299,40 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studni betonowych”; w dniu 1.05.2012 r. na kwotę 1983,15 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studni betonowych”; w dniu 11.05.2012 r. na kwotę 2930,85 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studni betonowych”; w dniu 8.06.2012 r. na kwotę 2468,70 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studni betonowych”.

Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwoty z przedłożonych rachunków.

W okresie od 1 czerwca 2012 r. do 31 marca 2013 r. M. S. (1) i M. B. (1) łączyła umowa zlecenia, której przedmiotem były prace instalacyjne i spawalnicze instalacji sanitarnych i gazowych, wg projektów inwestorskich, wobec których (...) jest głównym wykonawcą i ponosi odpowiedzialność za jakość robót i terminowość realizacji kontraktów.

Bezsporne, a nadto dowody:

- umowa z 21.09.2011 r. – k. 231 akt kontroli ZUS;
- umowa z 2.11.2011 r. – k. 233 akt kontroli ZUS;
- rachunki – k. 237-253 akt kontroli ZUS;
- karta wynagrodzeń – k. 255-257 akt kontroli ZUS;
- umowa zlecenia z 1.06.2012 r. – k. 235 akt kontroli ZUS.

W dniu 29 sierpnia 2011 r. M. B. (1) i K. W. (1) zawarli umowę, której przedmiot określili jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu zbiornika z polimerobetonu”. W § 2 określono termin podjęcia czynności służących wykonaniu dzieła na dzień 29 sierpnia 2011 r., a termin ukończenia na dzień 30 września 2011 r. Wskazano, że odbiór dzieła nastąpi na podstawie prawidłowo wystawionego rachunku podpisanego przez obie strony umowy. W § 3 umowy zaznaczono, że zamawiający wyda wykonawcy narzędzia i materiały niezbędne do wykonania dzieła, a wykonawca zobowiązał się, niezwłocznie po wykonaniu dzieła, rozliczyć się z otrzymanych materiałów i narzędzi oraz zwrócić te, których nie zużył do wykończenia dzieła, najpóźniej w dniu odbioru dzieła przez zamawiającego. W §4 wskazano, że wykonawcy za wykonanie dzieła przysługuje wynagrodzenie w wysokości 11,70 zł brutto za jedną roboczogodzinę, w oparciu o rachunek doręczony zamawiającemu najpóźniej w terminie 14 dni od zakończenia dzieła. W § 5 wskazano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający może żądać ich usunięcia w terminie siedmiu dni, a po upływie tego terminu może od umowy odstąpić, jeżeli nie dokonano naprawy dzieła, nie przyjąć naprawionego po terminie dzieła i od umowy odstąpić lub naprawione po terminie dzieło przyjąć i żądać obniżenia wynagrodzenia w odpowiedniej części.

Zainteresowany wystawił w dniu 9.09.2011 r. M. B. (1) rachunek na kwotę 351,00 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. W dniu 7.10.2011r. wystawił kolejny rachunek na kwotę 2772,90 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwoty z przedłożonych rachunków.

W dniu 30 września 2011 r. strony zawarły umowę zlecenia, której przedmiot określiły jako „wykonanie odlewów wyrobów polimerobetonowych wg zleceń otrzymanych od nabywców, dla których (...) jest głównym wykonawcą odpowiadającym za jakość wyrobu i terminowości dostaw”.

Bezsporne, a nadto dowody:

- umowa z 29.08.2011 r. – k. 277-279 akt kontroli ZUS;
- rachunki – k. 283-285 akt kontroli ZUS;
- karta wynagrodzeń – k. 287 akt kontroli ZUS;
- umowa zlecenia z 30.09.2011 r. – k. 281 akt kontroli ZUS.

W dniu 13 września 2011 r. M. B. (1) i A. A. (1) zawarli umowę, której przedmiot określili jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. W § 2 określono termin podjęcia czynności służących wykonaniu dzieła na dzień 13 września 2011 r., a termin ukończenia na dzień 31 października 2011 r. Na umowie nieznana osoba zamieściła dopisek ręczny: „do 16.09.2011 r.” Wskazano, że odbiór dzieła nastąpi na podstawie prawidłowo wystawionego rachunku podpisanego przez obie strony umowy. W § 3 umowy zaznaczono, że zamawiający wyda wykonawcy narzędzia i materiały niezbędne do wykonania dzieła, a wykonawca zobowiązał się, niezwłocznie po wykonaniu dzieła, rozliczyć się z otrzymanych materiałów i narzędzi oraz zwrócić te, których nie zużył do wykończenia dzieła, najpóźniej w dniu odbioru dzieła przez zamawiającego. W § 4 wskazano, że wykonawcy

za wykonanie dzieła przysługuje wynagrodzenie w wysokości 11,70 zł brutto za jedną roboczogodzinę, w oparciu o rachunek doręczony zamawiającemu najpóźniej w terminie 14 dni od zakończenia dzieła. W § 5 wskazano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający może żądać ich usunięcia w terminie siedmiu dni, a po upływie tego terminu może od umowy odstąpić, jeżeli nie dokonano naprawy dzieła, nie przyjąć naprawionego po terminie dzieła i od umowy odstąpić lub naprawione po terminie dzieło przyjąć i żądać obniżenia wynagrodzenia w odpowiedniej części.

Zainteresowany wystawił M. B. (1) rachunek na kwotę 468,00 zł brutto wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie polimerobetonowych desek gzymsowych”. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę z przedłożonego rachunku.

Bezsporne, a nadto dowody:

- umowa z 13.09.2011 r. – k. 305 akt kontroli ZUS;
- rachunek – k. 307 akt kontroli ZUS;
- karta wynagrodzeń – k. 309 akt kontroli ZUS.

W dniu 10 sierpnia 2011 r. M. B. (1) i B. S. (1) zawarli umowę, której przedmiot określili jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. W § 2 określono termin podjęcia czynności służących wykonaniu dzieła na dzień 10 sierpnia 2011 r., a termin ukończenia na dzień 31 sierpnia 2011 r. Wskazano, że odbiór dzieła nastąpi na podstawie prawidłowo wystawionego rachunku podpisanego przez obie strony umowy. W § 3 umowy zaznaczono, że zamawiający wyda wykonawcy narzędzia i materiały niezbędne do wykonania dzieła, a wykonawca zobowiązał się, niezwłocznie po wykonaniu dzieła, rozliczyć się z otrzymanych materiałów i narzędzi oraz zwrócić te, których nie zużył do ukończenia dzieła, najpóźniej w dniu odbioru dzieła przez zamawiającego. W §4 wskazano, że wykonawcy za wykonanie dzieła przysługuje wynagrodzenie w wysokości 11,70 zł brutto za jedną roboczogodzinę, w oparciu o rachunek doręczony zamawiającemu najpóźniej w terminie 14 dni od zakończenia dzieła. W § 5 wskazano, że w przypadku wystąpienia wad zamawiający może żądać ich usunięcia w terminie siedmiu dni, a po upływie tego terminu może od umowy odstąpić, jeżeli nie dokonano naprawy dzieła, nie przyjąć naprawionego po terminie dzieła i od umowy odstąpić lub naprawione po terminie dzieło przyjąć i żądać obniżenia wynagrodzenia w odpowiedniej części.

Zainteresowany wystawił M. B. (1) w dniu 9.09.2011 r. rachunek na kwotę 1825,20 zł brutto, wskazując jako tytuł: „ (...) wykonanie odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę z przedłożonego rachunku.

Bezsporne, a nadto dowody:

- umowa z 10.08.2011 r. – k. 565 akt kontroli ZUS;
- rachunek – k. 569 akt kontroli ZUS;
- karta wynagrodzeń – k. 571 akt kontroli ZUS.

Zainteresowani nie wiedzieli przy podpisywaniu umowy (z góry) ile danych produktów polimerobetonowych, będą zobowiązani wykonać w czasie trwania umowy. Podczas zawierania umów kierownik zakładu (syn płatnika – G. B. (1)) nie znał bowiem jeszcze faktycznych umiejętności zainteresowanych w zakresie produkcji elementów z polimerobetonu, stąd nie mógł z góry przewidzieć wydajności danej osoby. Przed podpisaniem z daną osobą umowy kierownik zakładu G. B. (1) informował ją więc jedynie ogólnie na czym polegać będzie praca oraz wskazywał czas wykonania i stawkę wynagrodzenia. Informował również zainteresowanych, że będą pracować w ramach umowy o dzieło. Następnie pracownice zatrudnione przez płatnika jako kadrowe sporządzały umowy. O rodzaju umowy zawartej z daną osobą oraz o stawce wynagrodzenia decydował płatnik.

Dowód: zeznania świadka G. B. (1) złożone na rozprawie w dniu 5.02.2014 r. - w wersji elektronicznej oraz transkrypcja k. 147-163 akt sprawy.

Wykonywanie odlewów i montaż produktów z polimerobetonu odbywały się w hali produkcyjnej przy ul. (...) w S.. Proces produkcyjny podzielony był na dwa etapy. Na pierwszym etapie jedna grupa robotników wykonywała odlewy poszczególnych elementów – kręgów z polimerobetonu o różnej średnicy, desek gzymsowych, zaś na drugim - kolejna grupa robotników montowała gotowe produkty. Prace wykonywane były zgodnie z poleceniami za pomocą dostarczonych przez płatnika narzędzi, w ściśle określonych godzinach.

A. A. (1), A. R. (1), B. S. (1), M. S. (1) zajmowali się wykonywaniem odlewów studzienek rewizyjnych z polimerobetonu, natomiast K. W. (1) zajmował się wykonywaniem odlewów zbiorników polimerobetonowych o różnych średnicach.

Poprawność wykonywania przez zainteresowanych odlewów była na bieżąco nadzorowana przez G. B. (1), jako bezpośredniego przełożonego.

Dowód: zeznania świadka G. B. (1) złożone na rozprawie w dniu 5.02.2014 r. - w wersji elektronicznej oraz transkrypcja k. 147-163 akt sprawy.

Zainteresowani nie zostali zgłoszeni przez płatnika do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego.

Niesporne.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania okazały się nieuzasadnione.

Przedmiotem niniejszego postępowania była zasadność objęcia A. A. (1), A. R. (1), B. S. (1), M. S. (1) oraz K. W. (1) ubezpieczeniami społecznym z tytułu pracy świadczonej przez zainteresowanych na rzecz płatnika M. B. (1) w okresach wskazanych w poszczególnych decyzjach.

Na tle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego bezspornym pozostawał w zasadzie tylko fakt, że zainteresowani, w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami, wykonywali na rzecz płatnika czynności związane z produkcją elementów polimerobetonowych, otrzymując w zamian wynagrodzenie. Spór dotyczył zaś tego na jakich zasadach zainteresowani owe czynności wykonywali – czy w sposób odpowiadający wykonywaniu umów o dzieło, czy też – jak twierdził organ rentowy - umów zlecenia. Powyższe ustalenia miały istotne znaczenie dla określenia, czy zainteresowani powinni być objęci – w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach – ubezpieczeniami społecznymi, z obowiązkiem odprowadzenia przez płatnika stosownych składek, w tym składek na Fundusz Pracy.

Stosownie do treści przepisu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie wynikający z Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 z późn. zm., dalej jako: ustawa systemowa), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegały, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej były osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4. Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegały osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym nie podlegała natomiast osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło.

Jakkolwiek w polskim prawie obowiązuje zasada swobody zawierania umów, to jednak w postępowaniu przed sądem dopuszczalne jest badanie rzeczywistego charakteru prawnego łączącej strony umowy. W szczególności sąd ma obowiązek badać, czy dane postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie

wskazują, że strony zawierając danego rodzaju umowę nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczone zgodnie z art. 353¹ k.c. m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy.

Mając na uwadze powyższe w niniejszej sprawie najistotniejszym zadaniem sądu okazała się ocena rzeczywistego charakteru czynności wykonywanych przez zainteresowanych i ustalenie, czy w ramach zawieranych umów wykonywali oni określone „dzieła”, czy też tylko świadczyli na rzecz płatnika usługi w zakresie prac przy produkcji wyrobów z polimerobetonu, wykonując czynności o charakterze zbliżonym do zlecenia.

Stosownie do treści przepisu art. 627 Kodeksu cywilnego, przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Elementami przedmiotowo istotnymi umowy o dzieło są więc określenie dzieła, do którego wykonania zobowiązany jest przyjmujący zamówienie, a także, z uwzględnieniem regulacji art. 628 w zw. z art. 627 k.c., wynagrodzenia, do którego zapłaty zobowiązany jest zamawiający. Przedmiotem umowy jest zatem zobowiązanie do wykonania określonego dzieła, które może mieć charakter materialny jak i niematerialny, zaś sama umowa jest umową rezultatu. W wypadku tego rodzaju umowy cywilnoprawnej niezbędne jest, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu.

Od umowy o dzieło odróżnić należy natomiast umowę o świadczenie usług (art. 750 k.c.), do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Taka umowa jest bowiem umową starannego działania, a jej wykonanie sprowadza się do podejmowania określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Spełnieniem świadczenia jest więc już samo działanie w kierunku osiągnięcia danego rezultatu.

W ocenie sądu, w niniejszej sprawie w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (umowy zawartych pomiędzy stronami, rachunki oraz zeznania świadka G. B. (1)) należało uznać, że strony łączyły umowy o świadczenie usług, a nie umowy o dzieło.

W toku procesu ustalono bowiem jasno, iż w dacie zawierania poszczególnych umów zainteresowani przez płatnik nie porozumieli się co do tego, że zadaniem zainteresowanych miało być wykonanie ściśle określonych „dzieł”. Takie ustalenie wymagałoby bowiem wykazania, że obie strony tej samej umowy od początku, tj. od momentu jej zawarcia zgodnie dążyły do osiągnięcia tego samego celu, który był przy tym jednoznacznie i precyzyjnie określony. Z przeprowadzonych w sprawie dowodów (a za decydujące w tym zakresie sąd uznał zeznania G. B. (1)) wynika jednak coś zgoła innego.

Należy zwrócić uwagę, że przedmiot umowy o dzieło może być określony w różny sposób i różny może być stopień dokładności tego określenia, pod warunkiem że nie budzi wątpliwości to, o wykonanie jakiego dzieła umówiły się strony. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 5 marca 2004 r. (I CK 329/03, niepubl.), zasadniczy w tej materii przepis art. 627 k.c. wskazuje tylko na potrzebę „oznaczenia dzieła” i dopuszcza określenie świadczenia ogólnie w sposób nadający się do przyszłego dookreślenia na podstawie wskazanych w umowie podstaw lub bezpośrednio przez zwyczaj bądź zasady uczciwego obrotu (art. 56 k.c.). Przy dziełach skomplikowanych, poza określeniem wszystkich istotnych cech dzieła niezbędna jest jednak dalsza indywidualizacja jego przedmiotu w postaci rozwiniętego opisu rezultatu pod względem technicznym, funkcjonalnym bądź estetycznym. Dalej Sąd zwrócił uwagę, że cechą konstytutywną dzieła jest samoistność rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie (zob. W. Czachórski, *Zobowiązania*, 2007, s. 463; A. Brzozowski, *Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie za wady dzieła*, Warszawa 1986, s. 15). Ponadto, dzieło powinno być oznaczone jako wykonane na zamówienie, a zatem odpowiadające osobistym potrzebom, upodobaniom czy wymaganiom zamawiającego. Przedmiotem umowy o dzieło są rezultaty materialne i niematerialne (zob. S. Buczkowski (w:) *System prawa cywilnego*, t. III, cz. 2, s. 418; K. Zagrobelny (w:) E. Gniewek, *Komentarz*, 2006, s. 1039; K. Kołakowski (w:) G. Bieniek, *Komentarz*, t. II, 2006, s. 170; A. Zimny, *Umowa o dzieło*, Łódź 1996, s. 9, 15). Rezultat materialny może polegać nie tylko na wytworzeniu nowych przedmiotów ale także na doprowadzeniu istniejących przedmiotów do umówionego stanu. Granica między usługami a dziełem bywa płynna. Sąd Najwyższy

w szeregu orzeczeń, wskazywał na przykłady takich rezultatów, uzasadniające uznanie określonej umowy za umowę o dzieło.

Odnosząc to do niniejszej sprawy, trzeba wskazać, że strony nie ustaliły z góry i nie określiły, przy użyciu obiektywnych jednostek metrycznych, jakie „dzieła” mają wykonać zainteresowani. G. B. (1) pełniący w spornym okresie funkcję kierownika zakładu zeznał bowiem, że nie informował zainteresowanych przy podpisywaniu umowy (z góry) o tym ile danych produktów polimerobetonowych będą oni zobowiązani wykonać w okresie obowiązywania umowy. G. B. wskazał w tym zakresie, że wynikało to z tego, że podczas zawierania umów nie znał faktycznych umiejętności zainteresowanych w zakresie produkcji elementów z polimerobetonu, toteż nie mógł z góry przewidzieć wydajności danego zainteresowanego. Dopiero po pewnym okresie wykonywania pracy mógł ewentualnie zweryfikować w praktyce te umiejętności, stąd przed podpisaniem z daną osobą informował ją jedynie ogólnie na czym polegać będzie praca oraz wskazywał czas wykonania i stawkę wynagrodzenia. W świetle powyższych ustaleń Sąd uznał, że strony przy zawieraniu umów nie dokonywały de facto żadnej indywidualizacji ich przedmiotu. Tym samym nie można uznać, aby w analizowanym przypadku strony oznaczyły dzieło, jak wymaga tego przepis art. 627 Kodeksu cywilnego, tj. przy użyciu obiektywnych jednostek metrycznych. Żadna z umów łączących płatnika z zainteresowanymi (za wyjątkiem umowy z dnia 2.11.2011 r. dotyczącej M. S. (1), o czym poniżej) nie dotyczyła bowiem wykonania konkretnej ilości wyrobów polimerobetonowych. Z umów tych wynika tylko, że zainteresowani zobowiązali się wykonywać w określonym czasie określone wyroby z polimerobetonu (studzienki rewizyjne, zbiorniki), za określonym wynagrodzeniem, niezależnym jednak od ilości wykonanych przedmiotów lecz tylko od liczby przepracowanych godzin. Na tej podstawie nie można więc ustalić co konkretnie miało stanowić „dzieła” poszczególnych pracowników, których wykonanie zwalniało ich z obowiązku wykonywania dalszej pracy na rzecz odwołującego.

Z kolei odnośnie umowy dotyczącej M. S. (1) z dnia 2 listopada 2011 r. sąd zwrócił uwagę, że różniła się od pozostałych tym, że jej strony ściśle określiły w niej ilość elementów, które miał wykonać zainteresowany w okresie wskazanym w umowie. W umowie tej wskazano bowiem, że M. S. ma w okresie od 2.11.2011 r. do 31.05.2012 r. wykonać dzieło w postaci „odlewu 650 elementów do studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. Sąd uznał, że co do zasady takie określenie przedmiotu umowy mogłoby uzasadniać przyjęcie, że M. S. i płatnika rzeczywiście w tym czasie łączyła umowa o dzieło (za dzieło można było uznać wykonanie (odlanie) 650 elementów do studzienek). Jednakże w świetle pozostałego materiału dowodowego w ocenie sądu brak było podstaw do uznania, że rzeczywiście w ramach tejże umowy zainteresowanemu powierzono wykonanie właśnie tego konkretnego dzieła. Po pierwsze sąd zwrócił bowiem uwagę na rozbieżności pomiędzy treścią umowy a treścią wystawionych przez zainteresowanego rachunków. Na wystawianych co miesiąc rachunkach jako tytuł zapłaty M. S. wskazywał wykonanie odlewów „studni betonowych”, a nie wykonanie jakiejś konkretnej ilości „elementów studzienek rewizyjnych”. Co więcej – i tej okoliczności sąd przypisał kluczowe znaczenie – skoro w przypadku tej umowy wynagrodzenie zostało określone na kwotę 11,70 zł za sztukę prawidłowo wykonanego elementu studni, to tym samym, wynagrodzenie zainteresowanego w ramach tej umowy powinno wynieść co najwyżej 7.605 zł (11,70 zł x 650 sztuk). Tymczasem z przedłożonych do akt kontroli rachunków wynika, że w okresie obowiązywania tej umowy zainteresowany M. S. przedłożył M. B. szereg rachunków, których wysokość znacznie przewyższyła wskazaną w umowie kwotę, co sugeruje, że w ramach umowy zainteresowanemu powierzano jeszcze jakieś inne prace, nie wskazane w umowie. W świetle powyższych ustaleń Sąd uznał, że również i umowa z dnia 2.11.2011 r. nie dotyczyła w rzeczywistości wykonania konkretnej ilości wyrobów polimerobetonowych.

Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku K. W. (1). W umowie łączącej płatnika z K. W. (1) jej przedmiot określono jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu zbiornika z polimerobetonu”, tymczasem G. B. zeznał, że zainteresowany wykonał w ramach łączącej strony umowy więcej niż jeden zbiornik polimerobetonowy. Co więcej w wystawionych rachunkach K. W. wskazał, iż wystawia je za wykonanie dzieła w postaci wykonania „odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”, a więc dzieła zupełnie innego rodzaju niż to, które formalnie miało być przedmiotem umowy.

Dla oceny zasadności złożonych w niniejszej sprawie istotne znaczenie miało również i to, że tworzenie wyrobów z polimerobetonu, których produkcją zajmuje się płatnik, jak wynika z zeznań G. B. odbywało się w tym czasie w ramach dwuetapowego procesu produkcyjnego. W pierwszym etapie jedna grupa robotników wykonywała odlewy

poszczególnych elementów (tym zajmowali się zainteresowani), w drugim - kolejna grupa robotników dokonywała montażu finalnego produktu. Prace zainteresowani wykonywali zgodnie z poleceniami za pomocą dostarczonych przez płatnika narzędzi, w ściśle określonych godzinach. Zainteresowani A. A. (1), A. R. (1), B. S. (1), M. S. (1) mieli przy tym (zgodnie z treścią umów) zajmować się wykonywaniem odlewów studzienek rewizyjnych z polimerobetonu, natomiast zainteresowany K. W. (1) - wykonywaniem odlewów zbiorników polimerobetonowych o różnych średnicach. Poprawność wykonywania przez zainteresowanych odlewów była na bieżąco nadzorowana przez G. B. (1), jako bezpośredniego przełożonego. Był to zatem swoisty, ciągły proces produkcyjny a nie tworzenie zindywidualizowanego, określonego umową dzieła. Sąd zwrócił przy tym uwagę, że wprawdzie ustawodawca nie wyklucza możliwości tworzenia „dzieła” w procesie produkcyjnym. Nie wymaga też, aby każde dzieło było tworem jedynym i niepowtarzalnym, chronionym prawem autorskim i wymagającym od jego autora posiadania specjalnych umiejętności. Wykonanie oznaczonego dzieła jest bowiem zwykle określonym procesem pracy (lub niekiedy – twórczości), o możliwym do wskazania momencie początkowym i końcowym, którego celem jest doprowadzenie do efektu (rezultatu) przyjętego przez strony w momencie zawierania umowy. Dzieło jest przy tym w każdym wypadku wytworem przyszłym, który w momencie zawarcia umowy nie istnieje, natomiast ma powstać w przyszłości ściśle określonej. Jedynie wyjątkowo zaś (na co wskazuje odniesienie do takiej sytuacji szczególnej regulacji art. 645 § 1 k.c.), wymaga się, by dzieło wykonywane było przez osobę obdarzoną jakimiś szczególnymi, osobistymi przymiotami. Jednakże w analizowanym przypadku brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, iż zainteresowanym zostało na podstawie zawartych z płatnikiem umów powierzone wykonanie - wytworzenie - jakiegokolwiek zindywidualizowanego (przy użyciu przy użyciu chociażby obiektywnych jednostek metrycznych) dzieła w procesie produkcji. Jednocześnie warto podkreślić, że wykonane przez zainteresowanych odlewy wykorzystywane były w dalszym cyklu produkcyjnym, nie stanowiły dobra same w sobie, podlegały dalszej obróbce.

Trzeba przy tym dodać, że jakkolwiek bowiem nie można wykluczyć, że wykonanie konkretnego elementu danego wyrobu polimerobetonowego może być przedmiotem umowy o dzieło, to jednak przy ocenie charakteru łączących strony umów należało mieć na uwadze, że sam płatnik nie traktował zakresu prac określonych w konkretnych umowach w sposób sztywny. Jak już wyżej zwracano uwagę, w przypadku M. S. (1) w umowie z dnia 2 listopada 2011 r. przedmiot umowy określono jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu 650 elementów do studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”, natomiast w wystawianych rachunkach zainteresowany jako tytuł zapłaty wskazywał: „odlew studni betonowych”. Z kolei w umowie łączącej płatnika z K. W. (1) jej przedmiot określono jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu zbiornika z polimerobetonu”, natomiast w wystawionych rachunkach wskazano „wykonanie odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”. Co więcej w umowie jako jej przedmiot wskazano wykonanie odlewu zbiornika z polimerobetonu”, natomiast G. B. zeznał, że zainteresowany wykonał w ramach łączącej strony umowy więcej niż jeden wyrób polimerobetonowy. Z kolei odnośnie zainteresowanego A. A. (1) w umowie jej przedmiot określono jako wykonanie dzieła w postaci „odlewu studzienek rewizyjnych z polimerobetonu”, tymczasem na znajdującym się w aktach ZUS rachunku jako tytuł zapłaty wskazano wykonanie „polimerobetonowych desek gzymsowych”.

W świetle powyższych ustaleń nie można zatem wykluczyć, że w ramach zawieranych z płatnikiem umów mogło się zdarzyć, że zainteresowani byli kierowani do innych prac niż wymienione w umowach, co oznacza iż nie wykonywali oni konkretnych, z góry określonych dzieł, a szereg różnych prac, zleczanych ich stosownie do potrzeb.

Na koniec podkreślić także należy, że analogiczne prace jak zainteresowani wykonywały również osoby zatrudnione przez płatnika w ramach umów o pracę oraz umów zlecenia, a zatem osoby, od których nie wymaga się wytworzenia dzieła a jedynie starannego działania. Świadek G. B. (1) wskazał, że w okresie objętym zaskarżonymi decyzjami płatnik zatrudniał od 8 do 15 osób przy produkcji, w tym dwie osoby zatrudniono na podstawie umów o pracę na stanowisku polimerobetoniarzy, zaś z pozostałymi osobami podpisano umowy cywilnoprawne. Świadek G. B. (1) zeznał przy tym, że obowiązki pracowników zatrudnionych na stanowiskach polimerobetoniarzy oraz osób z którymi podpisano umowy cywilnoprawne, czy to umowy o dzieło, czy też umowy zlecenia niczym się nie różniły. Wszystkie osoby – niezależnie od formy zawartej umowy - wykonywały te same prace przy odlewie i montażu produktów z polimerobetonu. Trzeba zresztą zauważyć, iż bezpośrednio po zakończeniu wykonywania umowy o dzieło także z zainteresowanym A. R. (1)

M. B. (1) zawarł umowę zlecenia, której przedmiot określił jako „wykonanie odlewów wyrobów polimerobetonowych wg zleceń”.

W powyższej sytuacji koniecznym stało się uznanie, że zaskarżone decyzje odpowiadają prawu, bowiem łączące strony umowy nie miały cech właściwych umowom o dzieło.

Mając wszystko powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie I. sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II. na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 4 ust. 1 i w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002 nr 163 poz. 1349 z późn. zm.). Skoro bowiem płatnik przegrał zainicjowany przez siebie proces, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, musi ponieść związane z nim koszty, które w tym przypadku ograniczyły się do wynagrodzenia pełnomocnika organu rentowego, będącego radcą prawnym. Stosownie do treści § 11 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego stawki minimalne wynoszą 60 zł. Z uwagi na fakt, iż niniejsze postępowanie dotyczyło pięciu odrębnych spraw połączonych jedynie przez Sąd technicznie do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia, pełnomocnikowi należało przyznać wynagrodzenie liczone od każdej sprawy osobno, tj. w kwocie 300 zł (5x 60 zł).